

Siedziba spółki w prawie prywatnym międzynarodowym

Zagadnienia wybrane

Streszczenie

Dzięki współpracy z Wydawnictwem Naukowym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oddaję do rąk anglojęzycznego czytelnika wybór moich publikacji poświęconych problematyce statutu personalnego spółki handlowej i migracji spółek. Książka stanowi próbę syntetycznego ujęcia węzłowych problemów związanych z omawianym zakresem tematycznym, z uwzględnieniem zarówno prawa unijnego jak i polskiego prawa kolizyjnego i handlowego. Szczególnym celem tego anglojęzycznego opracowania jest udostępnienie szerszemu gronu czytelników debaty naukowej toczącej się w polskiej literaturze, co dzieje się w interesującej dla polskiego prawoznawstwa chwili. Za sprawą doniosłego dla wykładni zarówno art. 49 w zw. z art. 54 TfUE, jak i art. 270 pkt. 2 i 459 pkt 2 KSH pytania prejudycjalnego zadanego przez Sąd Najwyższy w dn. 22 października 2015 r. w sprawie C-106/16 *Polbud-Wykonawstwo sp. z o.o. w likwidacji* polskie prawo spółek budzi szersze zainteresowanie zagranicznej publiki.

Praca składa się z czterech merytorycznych rozdziałów.

W rozdziale pierwszym przedstawiam kolizyjnoprawne pojęcie siedziby osoby prawnej, w szczególności formułuję propozycję wykładni art. 17 ust. 1 ustawy – Prawo prywatne międzynarodowe („PPM”). Przedmiotem moich rozważań w tym rozdziale jest przede wszystkim sposób rozumienia pojęcia ‘siedziba’ osoby prawnej użytego przez polskiego ustawodawcę w cytowanym przepisie. Opowiadam się za rozumieniem tego pojęcia jako siedziby statutowej, dzieląc stanowisko głównego nurtu polskiej kolizjonistyki. Rozdział ten zawiera również uwagi *de lege ferenda* dotyczące potrzeby uchwalenia regulacji działających w Polsce spółek formalnie zagranicznych, jak również szersze refleksje w kwestii możliwości mitygowania ryzyk prawnych związanych z nadużywaniem łącznika siedziby statutowej.

W rozdziale drugim pt. *Transgraniczne przeniesienie siedziby statutowej polskiej spółki handlowej zagranicę* przedstawiam swoje stanowisko w kwestii zgodności z prawem Unii Europejskiej, w szczególności art. 49 w zw. z art. 54 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej przepisów kodeksu spółek handlowych przewidujących sankcję likwidacji spółki, której walne zgromadzenie podejmie uchwałę o przeniesieniu siedziby zagranicę (art. 270

pkt. 2 i 459 pkt 2 KSH). W mojej ocenie przepisy te, jakkolwiek stanowią ograniczenie swobody przedsiębiorczości, to jednak ograniczenie usprawiedliwione nadrzędnymi wymogami interesu publicznego takimi jak ochrona wierzycieli, pracowników i akcjonariuszy mniejszościowych spółki oraz ochrona finansów publicznych. W literaturze polskiej szeroko reprezentowany jest też pogląd przeciwny. Uważam, że ostateczne przesądzenie co do trafności któregoś z nich wymagało będzie wiążącego stanowiska Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Być może za sprawą pytania prejudycjalnego polskiego Sądu Najwyższego doczekamy się takiego wyroku już wkrótce. Rozdział ten zawiera również rozważania kolizyjnoprawne wokół wykładni art. 19 PPM, m.in. badające hipotezę o konieczności kumulatywnego stosowania systemów prawnych państwa emigracji i imigracji.

W rozdziale trzecim pt. *Transgraniczne przeniesienie spółki handlowej do Polski* podejmuję próbę wykładni przepisów kodeksu spółek handlowych w celu zapewnienia skuteczności przyznanemu przez Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej prawu spółki do imigracji. Punktem odniesienia dla rozważań są przepisy szwajcarskiej ustawy o prawie prywatnym międzynarodowym (niem. *Bundesgesetz über das Internationale Privatrecht*, dalej jako IPRG). Rozdział ten zawiera szereg szczegółowych tez dogmatycznoprawnych np. w kwestii formy aktu notarialnego, tzw. ekwiwalencji pojęć oraz dostosowania statutu do wymogów prawa obcego.

Rozdział czwarty wreszcie stanowi polemiczne odniesienie się do opinii rzecznik generalnej Kokott oraz wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-106/16 *Polbud-Wykonawstwo sp. z o.o. w likwidacji*.

Kończąc chciałbym zaznaczyć, że pierwszy rozdział pracy jest anglojęzyczną wersją artykułu pt. *Kolizyjnoprawne pojęcie siedziby osoby prawnej*, który ukazał się w Kwartalniku Prawa Prywatnego, R. XXII: 2013, z. 2, s. 277-316. Drugi rozdział pracy jest anglojęzyczną wersją artykułu pt. *Transgraniczne przeniesienie siedziby statutowej polskiej spółki handlowej zagranicę*, który ukazał się w publikacji Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego, t. 13, Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego nr 3165, Katowice 2013, s. 23-64. Wreszcie rozdział trzeci jest anglojęzyczną wersją artykułu pt. *Transgraniczne przeniesienie spółki handlowej do Polski*, który ukazał się w Przeglądzie Prawa Handlowego 2015, Nr 1, s. 24-33. Współautorem tego ostatniego artykułu jest p. Maksymilian Saczywko, który wyraził zgodę na zamieszczenie tekstu w tym zbiorze. Wydawcy tych trzech czasopism wyrazili piśmenną zgodę na ich udostępnienie anglojęzycznemu czytelnikowi w wersji książkowej, za co jestem im wdzięczny.